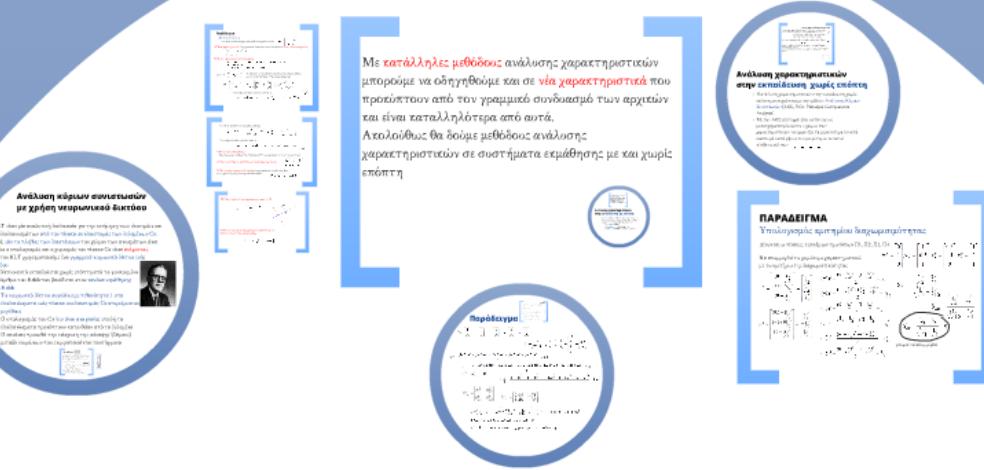

Ανάλυση χαρακτηριστικών

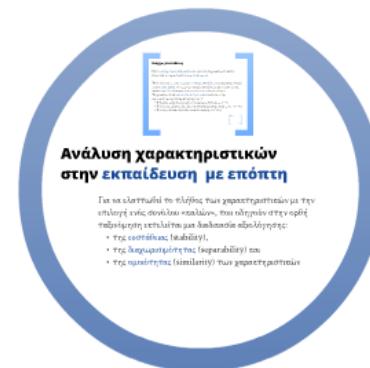
επιτυγχάνεται

- αξιολόγηση των χαρακτηριστικών
- επιλογή των καταλληλότερων
- ελάττωση του πλήθους των χαρακτηριστικών

Με **κατάλληλες μεθόδους** ανάλυσης χαρακτηριστικών μπορούμε να οδηγηθούμε και σε **νέα χαρακτηριστικά** που προκύπτουν από τον γραμμικό συνδυασμό των αρχικών και είναι καταλληλότερα από αυτά.

Ακολούθως θα δούμε μεθόδους ανάλυσης χαρακτηριστικών σε συστήματα εκμάθησης με και χωρίς επόπτη

Έλεγχος ευστάθειας

Με τον ίλεγχο της ευστάθειας προσδιορίζονται τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν σημαντική σταθερή συμπεριφορά.

Υπολογίζονται οι μέσες τιμών και οι τυπικές αποκλίσεις των χαρακτηριστικών μέσα σε κάθε ελαστή. Οι τυπές των τυπικών αποκλίσεων κανονικοποιούνται κατόπιν στο ίδιο διαστήμα, διαρρούνται με τις μέσες τιμών τους. Τα χαρακτηριστικά διαιρούνται σε τρεις ομάδες ανάλογα με την κανονικοποιημένη τυπική αποκλίση τους σ^2 .

- Η πρώτη ομάδα περιλαμβάνει τα υψηλής ευστάθειας με $\sigma^2 < 0,1$
- Η δευτερη ομάδα περιλαμβάνει τα ασταθή χαρακτηριστικά με $0,1 < \sigma^2 < 0,9$
- Η τρίτη ομάδα περιλαμβάνει τα πολύ ασταθή με $\sigma^2 > 0,9$

Ανάλυση χαρακτηριστικών στην εκπαίδευση με επόπτη

Για να ελαττωθεί το πλήθος των χαρακτηριστικών με την επιλογή ενός συνόλου «καλών», που οδηγούν στην ορθή ταξινόμηση εκτελείται μια διαδικασία αξιολόγησης:

- της **ευστάθειας** (stability),
- της **διαχωρισιμότητας** (separability) και
- της **ομοιότητας** (similarity) των χαρακτηριστικών

Έλεγχος ευστάθειας

Με τον έλεγχο της ευστάθειας προσδιορίζονται τα χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν σημαντικά **σταθερή συμπεριφορά**.

Υπολογίζονται οι μέσες τιμές και οι **τυπικές αποκλίσεις** των χαρακτηριστικών μέσα **σε κάθε κλάση**. Οι τιμές των τυπικών αποκλίσεων κανονικοποιούνται κατόπιν στο ίδιο διάστημα, διαιρούμενες με τις μέσες τιμές τους.

Τα χαρακτηριστικά διαιρούνται σε τρεις ομάδες ανάλογα με την κανονικοποιημένη τυπική απόκλισή τους σ*.

- Η πρώτη ομάδα περιλαμβάνει τα υψηλής ευστάθειας με $\sigma^* < 0,1$
- Η δεύτερη ομάδα περιλαμβάνει τα ασταθή χαρακτηριστικά με $0,1 < \sigma^* < 0,9$
- Η τρίτη ομάδα περιλαμβάνει τα πολύ ασταθή με $\sigma^* > 0,9$

Έλεγχος διαχωρισμότητας

Για τον έλεγχο της ικανότητας διαχωρισμού καθορίζεται ο παράγοντας διαχωριστικότητας (seperability factor) μεταξύ δύο κλάσεων για κάθε χαρακτηριστικό:

$$S_{\nu} = \frac{|\mu_{\nu}^i - \mu_{\nu}^j|}{\sqrt{(\sigma_{\nu}^i)^2 + (\sigma_{\nu}^j)^2}}$$

όπου μ και σ είναι οι μέσες τιμές και οι τυπικές αποκλίσεις σε κάθε κλάση.

Μεγάλη διαχωρισμότητα σημαίνει ότι το χαρακτηριστικό έχει μεγάλη ικανότητα να διαχωρίζει τις δύο κλάσεις μεταξύ τους.

Ανάλυση ομοιότητας

Για την ανάλυση της ομοιότητας των χαρακτηριστικών εκτιμάται ο παράγοντας συσχέτισης (correlation factor) για κάθε δύο χαρακτηριστικά ν και λ που ανήκουν στην ίδια τάξη p , σύμφωνα με τη σχέση:

$$C_{\nu\lambda}^p = \frac{\frac{1}{K_p} \sum_{\kappa=1}^{K_p} (x_{\nu\kappa} - \mu_\nu)(x_{\lambda\kappa} - \mu_\lambda)}{\sigma_\nu \sigma_\lambda}$$

όπου K_p το πλήθος των στοιχείων της κλάσης p , $x[\nu\kappa]$ και $x[\lambda\kappa]$ οι τιμές των χαρακτηριστικών, και μ και σ οι μέσες τιμές και οι τυπικές αποκλίσεις των χαρακτηριστικών στην τάξη p .

Ο παράγοντας συσχέτισης μετρά την ομοιότητα μεταξύ των δύο χαρακτηριστικών και παίρνει τιμές μεταξύ -1 και $+1$.

- Τιμή κοντά στο $+1$ ή στο -1 σημαίνει ισχυρή συσχέτιση (ορθή και αντίστροφη)
- Τιμή κοντά στο μηδέν δείχνει ότι τα χαρακτηριστικά είναι κατά πολύ ασυσχέτιστα

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Υπολογισμός κριτηρίου διαχωρισμότητας

Δίνονται οι πίνακες τεσσάρων προτύπων Π1, Π2, Π3, Π4

Να απορριφθεί το χειρότερο χαρακτηριστικό
με το κριτήριο της διαχωριστικότητας

$$\mathbf{x}_1^A = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}, \mathbf{x}_2^A = \begin{bmatrix} 1 \\ 0.5 \\ 1 \end{bmatrix}, \mathbf{x}_3^B = \begin{bmatrix} 0.5 \\ -1 \\ 0 \end{bmatrix}, \mathbf{x}_4^B = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}$$

$$\mu^A = \begin{bmatrix} (0+1)/2 \\ (1+0.5)/2 \\ (0+1)/2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1/2 \\ 3/4 \\ 1/2 \end{bmatrix}$$

$$(\sigma_1^A)^2 = \frac{(0 - 1/2)^2 + (1 - 1/2)^2}{2} = 1/4$$

$$(\sigma_2^A)^2 = \frac{(1 - 3/4)^2 + (1/2 - 3/4)^2}{2} = 1/16$$

$$(\sigma_3^A)^2 = \frac{(0 - 1/2)^2 + (1 - 1/2)^2}{2} = 1/4$$

$$\mu^B = \begin{bmatrix} (0.5+1)/2 \\ (-1+0)/2 \\ (0+1)/2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 3/4 \\ -1/2 \\ 1/2 \end{bmatrix}$$

$$(\sigma_1^B)^2 = \frac{(1/2 - 3/4)^2 + (1 - 3/4)^2}{2} = 1/16$$

$$(\sigma_2^B)^2 = \frac{(-1 + 1/2)^2 + (0 - 1/2)^2}{2} = 1/4$$

$$(\sigma_3^B)^2 = \frac{(0 - 1/2)^2 + (1 - 1/2)^2}{2} = 1/4$$

$$S_{AB}^1 = \frac{|1/2 - 3/4|}{\sqrt{1/4 + 1/16}}$$

$$S_{AB}^2 = \frac{|3/4 + 1/2|}{\sqrt{1/16 + 1/4}}$$

$$S_{AB}^3 = \frac{|1/2 - 1/2|}{\sqrt{1/4 + 1/4}} = 0$$

μπορεί να απορριφθεί

Μετασχηματισμός Karhunen-Loeve

Ο μετασχηματισμός Karhunen-Loeve (KLT) είναι ένα γνωστό τριγωνικό στην ανάλυση πολλών μεταβλητών και χρησιμοποιείται στην ΑΚΣ.

Για ένα σύνολο K ανοσμάτων σε n -διαστάσους χώρο χαρακτηριστικών δύναται ότι οι είναι το διάνομα:

$$\mathbf{x}_k = \begin{bmatrix} x_{1k} \\ x_{2k} \\ \vdots \\ x_{nk} \end{bmatrix}$$

έστω με το άνωμα μάθης τιμής των στοιχείων του συνόλου εκπαθινούς

$$\mu_k = E[\mathbf{x}_k] = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \mathbf{x}_k$$

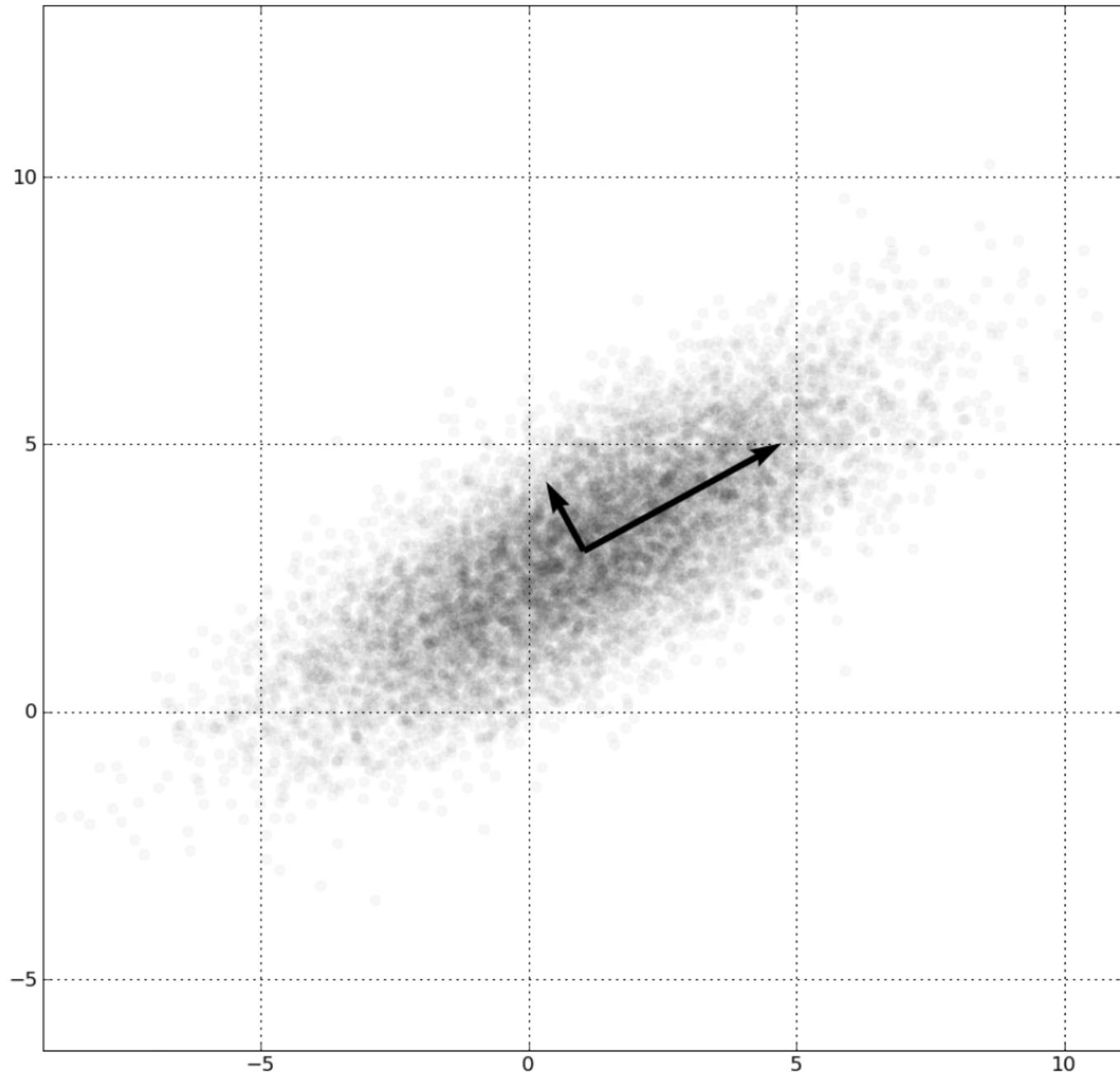
όπου $E[\cdot]$ η μαθηματική προσδοκία. Τις τιμές $\mathbf{x}[k] \cdot \mu[k]$ συμβολίζουμε με τη διανομή μεταβλητής X .

Ο πίνακας συνδιαστόρων C_X όλων των ανοσμάτων του συνόλου εκπαθινούς δίνεται:

$$C_X = E[\mathbf{x}_k \mathbf{x}_l^T] - \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (\mathbf{x}_k - \mu_k)(\mathbf{x}_l - \mu_l)^T = \begin{bmatrix} \sigma_1^2 & \sigma_{12} & \dots & \sigma_{1n} \\ \sigma_{21} & \sigma_2^2 & \dots & \sigma_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \sigma_{n1} & \sigma_{n2} & \dots & \sigma_n^2 \end{bmatrix}$$

Ανάλυση χαρακτηριστικών στην εκπαίδευση χωρίς επόπτη

- Η ανάλυση χαρακτηριστικών στην εκπαίδευση χωρίς επόπτη, πετυχαίνεται με την μέθοδο **Ανάλυσης Κύριων Συνιστωσών** (ΑΚΣ, PCA: Principal Components Analysis).
- Με την ΑΚΣ επιτυγχάνεται κατάλληλος μετασχηματισμός ώστε ο χώρος των χαρακτηριστικών να εμφανίζει τη μεγαλύτερη δυνατή διασπορά κατά μήκος του μικρότερου δυνατού πλήθους αξόνων

Μετασχηματισμός Karhunen-Loeve

Ο μετασχηματισμός Karhunen-Loeve (KLT) είναι ένα γνωστό εργαλείο στην ανάλυση πολλών μεταβλητών και χρησιμοποιείται στην ΑΚΣ

Για ένα σύνολο K ανυσμάτων σε n -διαστάσεων χώρο χαρακτηριστικών έστω ότι x είναι το διάνυσμα:

$$\mathbf{x}_k = \begin{bmatrix} x_{1k} \\ x_{2k} \\ \vdots \\ x_{vk} \\ \vdots \\ x_{Nk} \end{bmatrix}$$

έστω μ το άνυσμα μέσης τιμής των στοιχείων του συνόλου εκπαίδευσης

$$\mu_x = E[\mathbf{x}_k] = \frac{1}{K} \sum_{k=1}^K \mathbf{x}_k$$

όπου $E[.]$ η μαθηματική προσδοκία. Τις τιμές $x[k] - \mu[x]$ συμβολίζουμε με τη διανυσματική μεταβλητή x .

Ο πίνακας συνδιασποράς C_x όλων των ανυσμάτων του συνόλου εκπαίδευσης δίνεται:

$$C_x = E[\mathbf{x}\mathbf{x}^T] = \frac{1}{K} \sum_{k=1}^K (\mathbf{x}_k - \mu_x)(\mathbf{x}_k - \mu_x)^T =$$

$$\begin{bmatrix} \sigma_1^2 & \sigma_{12} & \dots & \sigma_{1v} & \dots & \sigma_{1N} \\ \sigma_{21} & \sigma_2^2 & \dots & \sigma_{2v} & \dots & \sigma_{2N} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \sigma_{v1} & \sigma_{v2} & \dots & \sigma_v^2 & \dots & \sigma_{vN} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \sigma_{N1} & \sigma_{N2} & \dots & \sigma_{Nv} & \dots & \sigma_N^2 \end{bmatrix}$$

Μετασχηματισμός Karhunen-Loeve

- Κάθε διαγώνια τιμή σ^2 του πίνακα συνδιασποράς εκφράζει τη διασπορά των ανυσμάτων x για τη μεταβλητή-άξονα v
- Οι υπόλοιπες τη συνδιασπορά των δεδομένων μεταξύ δύο διαφορετικών μεταβλητών-άξονων
- Για την ταξινόμηση είναι επιθυμητές μεγάλες τιμές των διαγωνίων τιμών σ^2 διότι μαρτυρούν ένα μεγάλο "άπλωμα" (spreading) των δεδομένων κατά μήκος του κάλυπτον την κάλυψη, ενώ είναι επιθυμητές μηδενικές τιμές για τις συνδιασπορές ώστε οι μεταβλητές - άξονες να είναι μεταξύ τους ασυσχέτιστες.
- Για να επιτύχουμε αυτό αναζητούμε ένα τέτοιο μετασχηματισμό W που θα εκφράζεται από ένα πίνακα ρχρ ώστε τα διανύσματα $y = W^T \cdot x$

να έχουν πίνακα συνδιασποράς C_y με την ακόλουθη μορφή

$$C_y = \begin{bmatrix} \lambda_1 & 0 & \dots & 0 & \dots & 0 \\ 0 & \lambda_2 & \dots & 0 & \dots & 0 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 0 & 0 & \dots & \lambda_v & \dots & 0 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 0 & 0 & \dots & 0 & \dots & \lambda_N \end{bmatrix} = \Lambda, \quad \lambda_1 > \lambda_2 > \dots > \lambda_v > \dots > \lambda_N$$

Μετασχηματισμός K-L

Ακόμη ισχύει ότι

$$\mathbf{C}_y = E[yy^T] = E[\mathbf{W}^T \mathbf{x} (\mathbf{W}^T \mathbf{x})^T] = E[\mathbf{W}^T \mathbf{x} \mathbf{x}^T \mathbf{W}] = \mathbf{W}^T E[\mathbf{x} \mathbf{x}^T] \mathbf{W} = \mathbf{W}^T \mathbf{C}_x \mathbf{W}$$

Είναι φανερό ότι η τιμή $\lambda_v = \sigma_v'^2$ είναι η διασπορά του για τα νέα αξόνα v , ο οποίος εκφράζεται από τη στήλη v του πίνακα $\mathbf{W}$.

Η στήλη $w[v]$ είναι “αποτελεσματικό” χαρακτηριστικό ενώ η τιμή $\lambda[v]$ αξιολογεί τη σπουδαιότητά του.

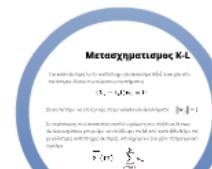
Ο πίνακας $\mathbf{C}_x$ είναι συμμετρικός και ο πίνακας Λ διαγώνιος.

Η σχέση $\mathbf{W}^T \mathbf{C}_x \mathbf{W} = \Lambda$ ικανοποιείται αν $w_1, \dots, w_N$ είναι τα ιδιοανύσματα του πίνακα $\mathbf{C}_x$, $\mathbf{W} = [w_1, \dots, w_N]$.

Οι ιδιοτιμές του $\mathbf{C}_x$ είναι οι τιμές $\lambda_1, \dots, \lambda_N$.

Επειδή ο πίνακας $\mathbf{C}_x$ είναι συμμετρικός τα ιδιοδιανύσματα είναι κάθετα μεταξύ τους.

Οι ιδιοτιμές είναι ρίζες του χαρακτηριστικού πολυωνύμου όπως αυτό προκύπτει από τη σχέση $\text{Det}(\mathbf{C}_x - \lambda I) = 0$

Μετασχηματισμός K-L

Για κάθε ιδιοτιμή λν το αντίστοιχο ιδιοδιάνυσμα $w[v]$ είναι μία από τις άπειρες λύσεις του αόριστου συστήματος

$$(\mathbf{C}_x - \lambda_v \mathbf{I}) \mathbf{w}_v = 0$$

Είναι σκόπιμο να επιλέγουμε τα μοναδιαία ιδιοδιανύσματα $\|\mathbf{w}_v\| = 1$

Σε περίπτωση που απαιτείται επιπλέον μείωση του πλήθους N των ιδιοδιανυσμάτων μπορούμε να επιλέξουμε τα M από αυτά ($M < N$) με τις μεγαλύτερες αντίστοιχες ιδιοτιμές, αποδεχόμενοι ένα μέσο τετραγωνικό σφάλμα

$$\overline{\varepsilon^2}(m) = \sum_{v=M+1}^N \lambda_v$$

Παράδειγμα

ΠΑΡΑΔΙΓΜΑ
 Για το $\vec{x} = [x_1 \ x_2 \ x_3]^T$ η μέση της σειράς είναι $\bar{x} = 2.6$ και το στρόγγυλο της σειράς είναι $C = \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$.
 Το παραπάνω δείχνει ότι η σειρά έχει μέση της σειράς $\bar{x} = 2.6$ και στρόγγυλο της σειράς $C = \begin{bmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$, γιατί $x_1 + x_2 + x_3 = 0.6x_1 + 0.6x_2 + 0.6x_3 = 2.6$.
 Εάν η σειρά έχει μέση της σειράς $\bar{x}$ και στρόγγυλο της σειράς C , τότε $\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$ και $C = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(x_i - \bar{x})^T$.
 Ανάλογα με αυτό, $\mu = \frac{(1+1+2+4+5)/5}{(0+1+0+3+4)/5} = \begin{bmatrix} 13/5 \\ 6/5 \\ 5/5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2.6 \\ 1.2 \\ 1.0 \end{bmatrix}$.
 Ορισμός της στρόγγυλης ΧΣ που περιλαμβάνει τη σειρά $\vec{x}$ είναι $C = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}$.
 Το δικό μας παράδειγμα είναι πολύ μικρό σε μέγεθος.

$$\mathbf{x}_1 = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix}, \mathbf{x}_2 = \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \end{bmatrix}, \mathbf{x}_3 = \begin{bmatrix} 2 \\ 0 \end{bmatrix}, \mathbf{x}_4 = \begin{bmatrix} 4 \\ 3 \end{bmatrix}, \mathbf{x}_5 = \begin{bmatrix} 5 \\ 2 \end{bmatrix}$$

$$\mu = \begin{bmatrix} (1+1+2+4+5)/5 \\ (0+1+0+3+4)/5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 13/5 \\ 6/5 \\ 5/5 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2.6 \\ 1.2 \\ 1.0 \end{bmatrix}$$

$$\sigma_1^2 = \frac{(1-2.6)^2 + (1-2.6)^2 + (2-2.6)^2 + (4-2.6)^2 + (5-2.6)^2}{5} = 2.64$$

$$\sigma_{21}^2 = \frac{(0-1.2)(1-2.6) + (1-1.2)(1-2.6) + (0-1.2)(2-2.6) + (3-1.2)(4-2.6) + (2-1.2)(5-2.6)}{5} = 1.48$$

$$\sigma_{12}^2 = \sigma_{21}^2 = 1.48$$

$$\sigma_2^2 = \frac{(0-1.2)^2 + (1-1.2)^2 + (0-1.2)^2 + (3-1.2)^2 + (2-1.2)^2}{5} = 1.36$$

$$C_x = \begin{vmatrix} \sigma_1^2 & \sigma_{12}^2 \\ \sigma_{21}^2 & \sigma_{22}^2 \end{vmatrix} \quad C_x = \begin{bmatrix} 2.64 & 1.48 \\ 1.48 & 1.36 \end{bmatrix}$$

$$\det(C_x - \lambda \cdot I) = \det \begin{bmatrix} 2.64 - \lambda & 1.48 \\ 1.48 & 1.36 - \lambda \end{bmatrix} = (2.64 - \lambda) \cdot (1.36 - \lambda) - 1.48^2 = \\ 1.36 \cdot 2.64 - 1.36 \cdot \lambda - 2.64 \cdot \lambda + \lambda^2 - 1.48^2 = \\ \lambda^2 - 4 \cdot \lambda - 1.4 \quad \text{που είναι το χαρακτηριστικό πολυώνυμο.}$$

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

$$\text{Για } \lambda^2 - 4 \cdot \lambda + 1.4 = 0$$

προκύπτουν οι ρίζες: $\lambda_1 = 0.39$ και $\lambda_2 = 3.61$ που είναι οι ιδιοτιμές του Cx

Τα αντίστοιχα ιδιοδυανύσματα w_1, w_2 ικανοποιούν τις σχέσεις

$$(\mathbf{C}_x - \lambda_1 \cdot \mathbf{I}) \cdot \mathbf{w}_1 = 0 \text{ και } (\mathbf{C}_x - \lambda_2 \cdot \mathbf{I}) \cdot \mathbf{w}_2 = 0$$

Για το w_1 θα έχουμε αναλυτικά

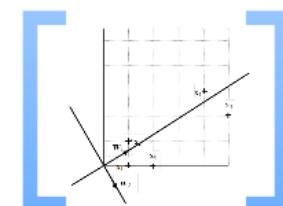
$$\begin{vmatrix} 2.64 - 3.61 & 1.48 \\ 1.48 & 1.36 - 3.61 \end{vmatrix} \cdot \begin{vmatrix} w_{11} \\ w_{21} \end{vmatrix} = 0 \Rightarrow \begin{aligned} -0.97 \cdot w_{11} + 1.48 \cdot w_{21} &= 0 \\ 1.48 \cdot w_{11} - 2.25 \cdot w_{21} &= 0 \end{aligned}$$

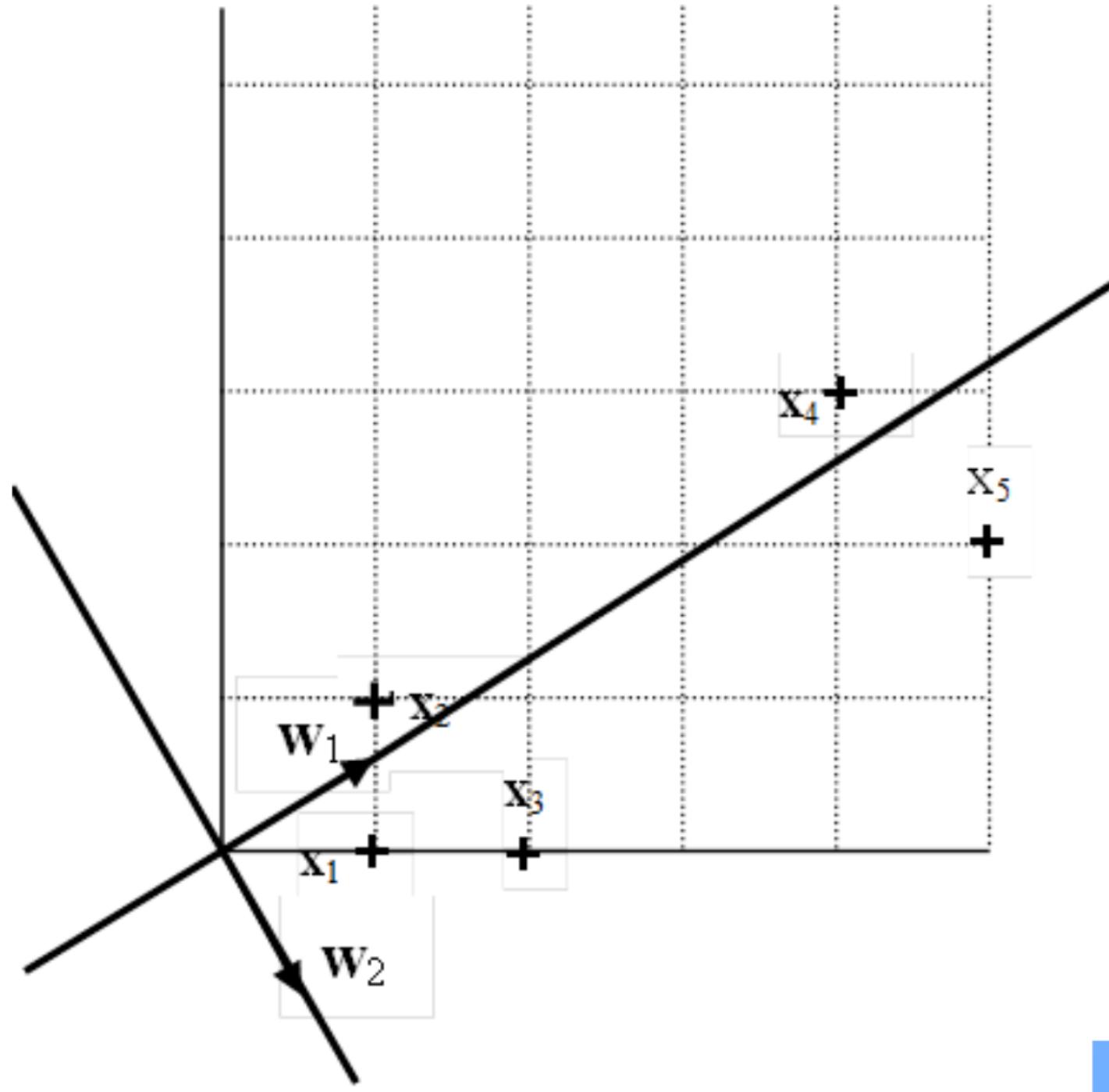
από το παραπάνω αόριστο σύστημα λύση για $w[1] = \alpha$ είναι $w_1 = [\alpha, 0.65\alpha]'$

Ακόμη για να ισχύει $\|\mathbf{w}_1\| = 1 \Leftrightarrow \sqrt{\alpha^2 + (\alpha \cdot 0.65)^2} = 1 \Leftrightarrow \alpha = \pm 1 / \sqrt{1 + 0.65^2} \approx .84$
μοναδιαίο ιδιοδιάνυσμα είναι το $w_1 = [0.84, 0.55]'$

Όμοια για την ιδιοτιμή λ_2 προκύπτει $w_2 = [0.55, -0.84]'$

Τα διανύσματα είναι κάθετα μεταξύ τους όπως αναμενόταν

Παράδειγμα

...από την άλλη όψη

Ο πίνακας συνδιασποράς ενός συνόλου προτύπων είναι

$$\mathbf{C}_x = \begin{bmatrix} 7/2 & \sqrt{3} \\ \sqrt{3} & 3/2 \end{bmatrix}$$

A) Πόσα χαρακτηριστικά N περιγράφουν διανυσματικά τα δεδομένα και ποια η συνδιασπορά τους;

$$N = 2 \text{ αφού } C_{x(2 \times 2)}$$

$$\sigma_{12} = \sigma_{21} = \sqrt{3}$$

B) Ποιες οι κύριες συνιστώσες του χώρου;

$$\det(C_x - \lambda I) = (7/2 - \lambda)(3/2 - \lambda) - 3 = \lambda^2 - 5\lambda + 9/4 = 0$$

$$\Delta = 25 - 4(9/4) = 16$$

$$\lambda_1 = (5 + 4)/2 = 9/2 \text{ και } \lambda_2 = (5 - 4)/2 = 1/2$$

Αν $\mathbf{w}_1 = \begin{bmatrix} w_{11} \\ w_{21} \end{bmatrix}, \mathbf{w}_2 = \begin{bmatrix} w_{12} \\ w_{22} \end{bmatrix}$ τα μοναδιαία ιδιοδιανύσματα ορίζουν τους κύριους άξονες, για $\lambda_1 > \lambda_2$ θα προκύψει ο πρωτεύον αξονας w_1

$$\mathbf{C}_x = \begin{bmatrix} 7/2 - 9/2 & \sqrt{3} \\ \sqrt{3} & 3/2 - 9/2 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} w_{11} \\ w_{21} \end{bmatrix} = \mathbf{0} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \end{bmatrix} \Rightarrow \begin{cases} -w_{11} + \sqrt{3}w_{21} = 0 \\ \sqrt{3}w_{11} - 3w_{21} = 0 \end{cases}$$

Για το αόριστο σύστημα έστω $w[11] = \alpha$

$$w_{21} = \alpha/\sqrt{3} \text{ επειδή } \|\mathbf{w}_1\| = 1 \Rightarrow \alpha^2 + \frac{\alpha^2}{3} = \frac{4\alpha^2}{3} = 1 \Rightarrow \alpha = \frac{\sqrt{3}}{2}, \mathbf{w}_1 = \begin{bmatrix} \frac{\sqrt{3}}{2} \\ \frac{1}{2} \end{bmatrix}$$

Για $\lambda_2 < \lambda_1$ προκύπτει ο δευτερεύων άξονας

$$\mathbf{C}_x = \begin{bmatrix} 7/2 & -1/2 & \sqrt{3} \\ \sqrt{3} & 3/2 & -1/2 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} w_{12} \\ w_{22} \end{bmatrix} = \mathbf{0} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \end{bmatrix} \Rightarrow \begin{cases} 3w_{12} + \sqrt{3}w_{22} = 0 \\ \sqrt{3}w_{12} + 3w_{22} = 0 \end{cases}$$

Για το αόριστο σύστημα έστω $w_{12} = \alpha$

$$w_{22} = -3\alpha/\sqrt{3} \text{ επειδή } \|\mathbf{w}_1\| = 1 \Rightarrow \alpha^2 + 3\alpha^2 = 4\alpha^2 = 1 \Rightarrow \alpha = \frac{1}{2}, \mathbf{w}_2 = \begin{bmatrix} \frac{1}{2} \\ -\frac{\sqrt{3}}{2} \end{bmatrix}$$

Γ) Ποιος ο πρωτεύον άξονας;

Πρωτεύων είναι ο άξονας που προέκυψε από την μεγαλύτερη ιδιοτιμή, δηλαδή ο $\mathbf{w}_1$

Δ) Ποια η διασπορά των προτύπων σε κάθε κύρια συνιστώσα;

$$(\sigma'_1)^2 = \lambda_1 = 9/2$$

$$(\sigma'_2)^2 = \lambda_2 = 1/2$$

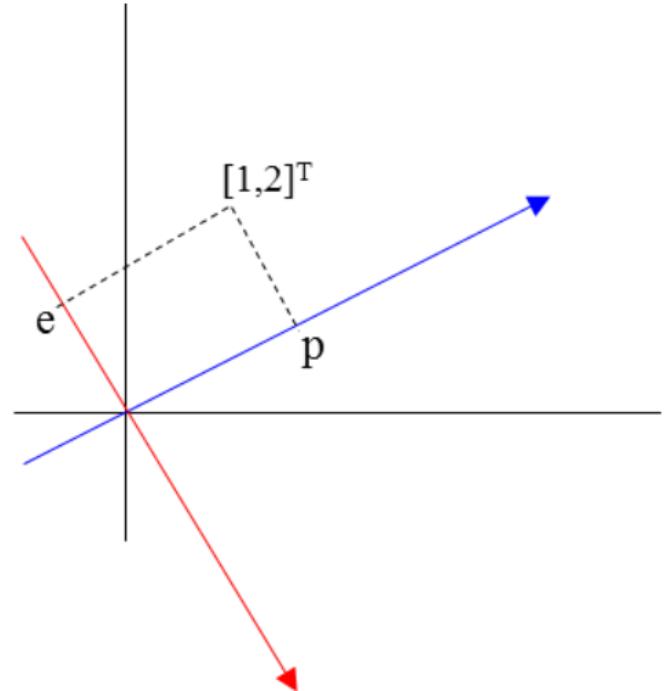
Ε) Ποιο το μέσο τετραγωνικό σφάλμα αν περιγράψουμε τα πρότυπα μόνο

με τις προβολές τους στον πρωτεύοντα άξονα;

$$\bar{\varepsilon}^2 = (\sigma'_2)^2 = \lambda_2 = 1/2$$

ΣΤ) Ποια η προβολή του προτύπου με πίνακα $[1, 2]'$;

$$p = [1, 2] \begin{bmatrix} \sqrt{3}/2 \\ 1/2 \end{bmatrix} = \frac{\sqrt{3} + 2}{2}$$

Ζ) Ποιο το σφάλμα αν περιγράψουμε το πρότυπο με την προβολή του στο πρωτεύοντα άξονα;

$$|e| = \left\| [1, 2] \begin{bmatrix} 1/2 \\ -\sqrt{3}/2 \end{bmatrix} \right\| = \left| 1/2 - \sqrt{3} \right|$$

Ανάλυση κύριων συνιστωσών με χρήση νευρωνικού δίκτυου

- Ο KLT είναι μία αναλυτική διαδικασία για την εκτίμηση των ιδιοτιμών και των ιδιοδιανυσμάτων από τον πίνακα συνδιασποράς των δεδομένων Cx.
- Ειδικά, εάν το πλήθος των διαστάσεων του χώρου των ανυσμάτων είναι μεγάλο ο υπολογισμός και ο χειρισμός του πίνακα Cx είναι **ανέφικτος**.
- Αντί του KLT χρησιμοποιούμε ένα γραμμικό νευρωνικό δίκτυο ενός επιπέδου
  - Το δίκτυο αυτό εκπαιδεύεται χωρίς επόπτη από το γενικευμένο αλγόριθμο του Hebb που βασίζεται στον **κανόνα εκμάθησης του Hebb**
    - Το νευρωνικό δίκτυο συγκλίνει με πιθανότητα 1 στα ιδιοδιανύσματα ενός πίνακα συνδιασποράς Cx απεριόριστου μεγέθους
    - Ο υπολογισμός του Cx δεν είναι **αναγκαίος** επειδή τα ιδιοδιανύσματα προκύπτουν κατευθείαν από τα δεδομένα
    - Ο κανόνας προωθεί την ενίσχυση της σύναψης (βάρους) μεταξύ νευρώνων που ενεργοποιούνται ταυτόχρονα

Εκπαίδευση

t=1,2,3,...	μεταβλητή για μέρηση της επανάληψης της διαδικούσας
x(0)	το δάσκαλο αιώδεσσα στα νευρωνικό δίκτυο τη χρονική στιγμή 0, με συντετούσες $x_v(0)$, $v=1, \dots, N$
K	το πλήθος των νευρώνων ($K \leq N$) που είχαν τα πόσταν είναι και το πλήθος των επιθυμητών κίρρων συναντούσαι
K	δίκτης και αποδίδει στους νευρώνες $k=1, \dots, K$
w_{κν}(t)	η τιμή των βάρων της σύναψης που συνδέει τον κ νευρώνα με την είσοδο κατά την επανάληψη t ο πίνακας εων $w_{\kappa}(t)$
y(t)	το άνωμα εξόδου του δικτύου κατά την επανάληψη t, με συντετούσες $y_v(t)$

Βήμα 1. Αφαιρείται πρώτα το διάνυσμα $\mu[x]$ της μέσης τιμής από κάθε στοιχείο του συνόλου εκπαίδευσης. Με τον τρόπο αυτό οι τιμές που προκύπτουν έχουν μηδενικό διάνυσμα μέσης τιμής

Βήμα 2. Αποδίδονται αρχικά ($t=0$) στα βάρη $w[\kappa](0)$ των συνάψεων μικρές τυχαίες τιμές και στην παράμετρο γ του ρυθμού εκπαίδευσης μικρή θετική τιμή (π.χ. $\gamma=0.007$).

Βήμα 3. Υπολογίζεται το διάνυσμα εξόδου $y(t)$ με συνιστώσες $y[\kappa](t)$ για $\kappa=1, \dots, N$, $\kappa=1, \dots, K$ από τη σχέση

$$y_k(t) = \sum_{v=1}^N w_{\kappa v}(t) \cdot x_v(t) \quad \text{ή} \quad y(t) = W(t) \cdot x(t)$$

και η ποσότητα $\Delta w[\kappa v](t)$ από την σχέση

$$\Delta w_{\kappa v}(t) = \gamma \left(\underbrace{y_\kappa(t) \cdot x_v(t)}_{(a)} - \underbrace{y_\kappa(t) \cdot \sum_{\lambda=1}^K w_{\lambda v}(t) \cdot y_\lambda(t)}_{(b)} \right)$$

- Ο όρος (α) εκφράζει τον απλό κανόνα του Hebb, που λέει ότι εάν δύο νευρώνες που βρίσκονται στα άκρα μιας σύναψης (σύνδεσης), ενεργοποιούνται συγχρόνως, τότε η ισχύς της σύναψης αυξάνεται. Άλλιώς εξασθενεί ή εκφυλίζεται
- Ο όρος (β) επιβάλλει ένα όριο στην αύξηση της σύναψης

Η τιμή του $w[\kappa v](t+1)$ προσαρμόζεται σύμφωνα με τη σχέση $W_{\kappa v}(t+1) = w_{\kappa v}(t) + \Delta w_{\kappa v}$

Βήμα 4. Αύξηση της μεταβλητής t κατά 1 και επανάληψη από το βήμα 3

- φέως ότου τα βάρη των συνάψεων $w[\kappa]$ φθάσουν στη σταθερή κατάσταση

$t=1,2,3,\dots$	μεταβλητή για μέτρηση της επανάληψης της διαδικασίας
$x(t)$	το διάνυσμα εισόδου στο νευρωνικό δίκτυο τη χρονική στιγμή t , με συνιστώσες $x_v(t)$, $v=0,1,\dots,N$
K	το πλήθος των νευρώνων ($K \leq N$) που ως εκ τούτου είναι και το πλήθος των επιθυμητών κύριων συνιστωσών
K	δείκτης που αποδίδεται στους νευρώνες $\kappa=1,\dots,K$
$w_{\kappa v}(t)$	η τιμή του βάρους της σύναψης που συνδέει τον κ νευρώνα με την v είσοδο κατά την επανάληψη t
$W_{K \times N}(t)$	ο πίνακας των $w_{\kappa v}(t)$
$y(t)$	το άνυσμα εξόδου του δικτύου κατά την επανάληψη t , με συνιστώσες $y_\kappa(t)$

Εκπαίδευση

t=1,2,3,...	μεταβλητή για μέρηση της επανάληψης της διαδικούσας
x(0)	το δάσκαλο αιώδεσσα στα νευρωνικό δίκτυο τη χρονική στιγμή 0, με συντετούσες $x_v(0)$, $v=1, \dots, N$
K	το πλήθος των νευρώνων ($K \leq N$) που είχαν τα πόσταν είναι και το πλήθος των επιθυμητών κίρρων συναντούσαι
K	διεκτής και αποδίδει στους νευρώνες $k=1, \dots, K$
w_{κν}(t)	η τιμή των βάρων της σύναψης που συνδέει τον κ νευρώνα με την είσοδο κατά την επανάληψη t ο πίνακας των $w_{\kappa}(t)$
y(t)	το άνωμα εξόδου του δικτύου κατά την επανάληψη t, με συντετούσες $y_v(t)$

Βήμα 1. Αφαιρείται πρώτα το διάνυσμα $\mu[x]$ της μέσης τιμής από κάθε στοιχείο του συνόλου εκπαίδευσης. Με τον τρόπο αυτό οι τιμές που προκύπτουν έχουν μηδενικό διάνυσμα μέσης τιμής

Βήμα 2. Αποδίδονται αρχικά ($t=0$) στα βάρη $w[\kappa](0)$ των συνάψεων μικρές τυχαίες τιμές και στην παράμετρο γ του ρυθμού εκπαίδευσης μικρή θετική τιμή (π.χ. $\gamma=0.007$).

Βήμα 3. Υπολογίζεται το διάνυσμα εξόδου $y(t)$ με συνιστώσες $y[\kappa](t)$ για $\kappa=1, \dots, N$, $\kappa=1, \dots, K$ από τη σχέση

$$y_k(t) = \sum_{v=1}^N w_{\kappa v}(t) \cdot x_v(t) \quad \text{ή} \quad y(t) = W(t) \cdot x(t)$$

και η ποσότητα $\Delta w[\kappa v](t)$ από την σχέση

$$\Delta w_{\kappa v}(t) = \gamma \left(\underbrace{y_\kappa(t) \cdot x_v(t)}_{(a)} - \underbrace{y_\kappa(t) \cdot \sum_{\lambda=1}^K w_{\lambda v}(t) \cdot y_\lambda(t)}_{(b)} \right)$$

- Ο όρος (α) εκφράζει τον απλό κανόνα του Hebb, που λέει ότι εάν δύο νευρώνες που βρίσκονται στα άκρα μιας σύναψης (σύνδεσης), ενεργοποιούνται συγχρόνως, τότε η ισχύς της σύναψης αυξάνεται. Άλλιώς εξασθενεί ή εκφυλίζεται
- Ο όρος (β) επιβάλλει ένα όριο στην αύξηση της σύναψης

Η τιμή του $w[\kappa v](t+1)$ προσαρμόζεται σύμφωνα με τη σχέση $W_{\kappa v}(t+1) = w_{\kappa v}(t) + \Delta w_{\kappa v}$

Βήμα 4. Αύξηση της μεταβλητής t κατά 1 και επανάληψη από το βήμα 3

- φέως ότου τα βάρη των συνάψεων $w[\kappa]$ φθάσουν στη σταθερή κατάσταση

Μετά τη φάση της εκπαίδευσης

- τα βάρη $w[kn]$ του κ νευρώνα συγκλίνουν στη ν συνιστώσα του ιδιοδιανύσματος που αντιστοιχεί στην κ ιδιοτιμή του πίνακα συνδιασποράς Cx
- με άλλα λόγια οι γραμμές του πίνακα W έχουν προσεγγίσει τα πρώτα K ιδιοδιανύσματα του Cx , ταξινομημένες σε φθίνουσα σειρά